

TOELICHTING OP DE HANDHAVINGSVERORDENING WWB EN WIJ ISD BOLLENSTREEK

Wettelijke grondslag van de 'handhavingsverordening' in de WWB en WIJ

In artikel 8a van de Wet werk en bijstand (WWB) is bepaald dat de gemeenteraad in het kader van het financiële beheer bij verordening regels stelt voor de bestrijding van het ten onrechte ontvangen van bijstand, alsmede van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet.

Ook in artikel 12, eerste lid, onderdeel c, van de Wet investeren in jongeren (WIJ) is bepaald dat de gemeenteraad bij verordening regels stelt over het bestrijden van misbruik en oneigenlijk gebruik van de wet. Uit de (beperkte) wetshistorie kan worden afgeleid dat met dit artikel hetzelfde is bedoeld als genoemd artikel 8a WWB.

Op grond van voornoemde artikelen heeft de gemeente de verplichting om bij verordening eigen regels vast te stellen omtrent handhaving binnen respectievelijk de WWB en de WIJ.

Het gemeentelijk beleid over misbruik en oneigenlijk gebruik in het kader van de WWB was al in de 'Handhavingsverordening WWB' vastgelegd. Vastgesteld is dat het handhavingsbeleid ook toepasbaar is op de uitvoering van handhaving in het kader van de WIJ. Gelet op de grote verwantschap tussen de WWB en de WIJ en de efficiëntie (één verordening in plaats van twee, vrijwel gelijke verordeningen) wordt het handhavingsbeleid WWB en het handhavingsbeleid WIJ in één, nieuwe, verordening opgenomen.

Overigens was in de oude Handhavingsverordening WWB nog vastgelegd dat het dagelijks bestuur uitvoering geeft aan zijn bevoegdheid om de kosten van bijstand terug te vorderen en te verhalen. Volgens de huidige jurisprudentie vormt de terugvorderingsbevoegdheid echter een discretionaire bevoegdheid van het dagelijks bestuur. Beleidsregels over de bevoegdheid tot terugvordering en verhaal kunnen daarom alleen worden vastgesteld door het dagelijks bestuur. Bedoelde beleidsregels zijn daarom niet meer opgenomen in deze verordening.

Wat moet in de handhavingsverordening worden geregeld

Afgezien van de korte bepaling in artikel 8a van de WWB en in artikel 12, eerste lid, onderdeel c, van de WIJ, zijn er geen nadere aanduidingen over wat er nu precies in die handhavingsverordening moet worden geregeld. Het doel van artikel 8a van de WWB en artikel 12, eerste lid, onderdeel c van de WIJ is om de handhavingsbeleid van de WWB en WIJ op de agenda van de gemeenteraden te zetten.

Regels stellen over het te voeren handhavingsbeleid

In deze verordening wordt bepaald dat het dagelijks bestuur beleid moet vaststellen betreffende de manier waarop de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de WWB en de WIJ zal worden vormgegeven. Daarbij moeten beleidsregels worden gegeven over maatregelen ter voorkoming en bestrijding van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik van de WWB en de WIJ.

De beleidsregels moeten in ieder geval tot uitdrukking brengen welke visie de ISD Bollenstreek heeft op handhaving. Daarnaast wordt daarin in ieder geval ook vermeld welke preventieve handhavingsmaatregelen en welke repressieve handhavingsmaatregelen zullen (kunnen) worden ingezet.

Bij beleidsregels betreffende preventieve handhavingsmaatregelen kan worden gedacht aan bijvoorbeeld regels over:

- de manier waarop het dagelijks bestuur belanghebbenden informatie geeft over de rechten en plichten die aan het ontvangen van bijstand zijn verbonden alsmede over de gevolgen van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik en;
- andere maatregelen gericht op fraudepreventie.

Bij beleidsregels betreffende repressieve handhavingsmaatregelen kan worden gedacht aan bijvoorbeeld regels over:

- de wijze van controle bij de aanvraag, bij de voortzetting en bij de beëindiging van de bijstand;
- de handelwijze bij inconsistenties en het gebruik van signaal- en/of risicosturing bij de beoordeling van het recht op bijstand;
- het uitvoeren van onderzoeken en bestandsvergelijkingen waarbij actuele gegevens worden gecontroleerd.

Verantwoording

Voorheen was er onder de Algemene bijstandswet (Abw) bepaald dat er in het jaarlijkse beleidsplan aandacht moest worden besteed aan de bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van die wet. De WWB en de WIJ kennen geen verplichting om jaarlijks een beleidsplan vast te stellen. In het kader van de verantwoordingsstructuur in gemeenten, ligt het voor de hand de verantwoording over het gevoerde handhavingsbeleid in ieder geval in de jaarrekening op te nemen.

De titel van de verordening: waarom is gekozen voor 'handhavingsverordening'

Er is bewust voor gekozen om deze verordening niet de naam 'fraudeverordening' te geven, maar om te spreken van 'handhavingsverordening'. Door deze naamgeving wordt benadrukt dat het niet alleen gaat om de opsporing van fraude (repressief), maar dat het voorkomen van fraude minstens zo belangrijk is (preventief). Handhaving is namelijk niet alleen gericht op de opsporing van gepleegde fraude, maar gaat ook uit van de spontane naleving van wet- en regelgeving. Een goede voorlichting over rechten en plichten aan de poort maakt hiervan een wezenlijk onderdeel uit.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel 1 – Begripsbepalingen

Er is voor gekozen om de begrippen die al zijn omschreven in de WWB, de Wij en de Algemene wet bestuursrecht (Awb) niet afzonderlijk te definiëren in deze verordening. Dit voorkomt dat in geval van wijziging van de betreffende definities in de WWB of de WIJ ook de verordening moet worden gewijzigd.

De begrippen die niet zijn omschreven in de WWB, Wij of Awb, of die verduidelijkt moeten worden, zijn in het tweede lid omschreven.

Artikel 2 – Opdracht aan het dagelijks bestuur

In dit artikel wordt aangegeven dat het dagelijks bestuur beleid moet vaststellen betreffende de manier waarop de rechtmatige en doelmatige uitvoering van de WWB en de Wij zal worden vormgegeven. Daarbij moeten beleidsregels worden gegeven over de manieren van voorkoming en bestrijding van fraude, misbruik en oneigenlijk gebruik van de WWB en de Wij.

De handhavingsbeleidsregels brengen in ieder geval tot uitdrukking welke visie de ISD Bollenstreek heeft op handhaving. Daarnaast wordt daarin in ieder geval ook vermeld welke preventieve handhavingsmaatregelen en welke repressieve handhavingsmaatregelen zullen (kunnen) worden ingezet.

Artikel 3 – Verantwoording

Dit artikel bepaalt dat het dagelijks bestuur jaarlijks over de uitgevoerde handhavingsmaatregelen verantwoording aflegt aan de gemeenteraad. Deze verantwoording vindt in ieder geval plaats via de jaarrekening.

Artikel 4 – Verlaging en terugvordering

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 5 – Aangifte bij het Openbaar Ministerie

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 6 – Onvoorziene omstandigheden en hardheidsclausule

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 7 – Citeertitel

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 8 – Inwerkingtreding

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 9 – Intrekking

Gelijk met de inwerkingtreding van deze verordening, wordt de 'Handhavingsverordening WWB ISD Bollenstreek' ingetrokken.